

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 25Co/108/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116213889
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8116213889.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a sudcov JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Andrejom Radomským v právnej veci žalobcu: I. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XX, XXX XX I., právne zastúpený JUDr. Michalom Feciľakom, advokát, so sídlom Jesenná 8, 080 05 Prešov, proti žalovanému: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Komenského 50, 042 48 Košice, IČO: 36 570 460, právne zastúpenému advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Kerecman, spoločnosť s ručením obmedzeným so sídlom v Košiciach, Rázusova 1, IČO: 36 588 725, o vysporiadanie práv k neoprávneným stavbám, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 20C/227/2016-868 zo dňa 24.10.2018 jednohlasne takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol medzitímnym rozsudkom tak, že nárok žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia a zriadenie vecného bremena za opakujúcu náhradu je dôvodný.

2. Svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 37, § 37a) z.č. 138/1973, § 24 ods. 2, § 25 ods. 2 vyhlášky č. 144/1959, § 3, § 20 z.č. 442/2002 a § 451 ods. 1, 2, § 135 c), § 100 ods. 1 až 3, § 107 ods. 1 a 2 OZ. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca sa po pripustení zmeny žaloby domáhal zaplata sumy 1 805,07 Eur a zriadenia vecného bremena spočívajúceho v práve uloženia prírodného radu vodovodného potrubia z dôvodu, že ide o neoprávnenú stavbu. V konaní bolo preukázané, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti KNC č. XXXXX/XXX orná pôda o výmere X XXX m² a parc.č. KNC č. XXXXX/XXX orná pôda o výmere XXX m². Na uvedených nehnuteľnostiach sa nachádza vodovodné potrubie vo vlastníctve žalovaného. Poukázal na stanoviská oboch strán, ktoré boli diametrálne odlišné. Žalobca trval na tom, že ide o neoprávnenú stavbu. Žalovaný uviedol, že došlo k vzniku oprávnenej stavby, stavebné povolenie bolo vydané a tak vzniklo zákonné vecné bremeno. Názor vyslovený Krajským súdom v Prešove v konaní pod sp.zn. 9Co/129/2017 považoval za ojedinelý. Žalovaný poukázal nato, že existujú viaceré rozhodnutia krajského súdu, ktoré sú opačného názoru. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky č. 1308/2003, z ktorého vychádzal, že kanalizačnú a vodovodnú prípojku neoprávnene zriadenú na cudzom pozemku možno prejednať, ako neoprávnenú stavbu. Žalovaný nehnuteľnosti bez právneho dôvodu žalobcovi zaťažil a preto tento má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Námietku premlčania žalovaného považoval za nedôvodnú, keďže žalobca si uplatniť nárok dva toky spätne od doručenia návrhu na zmenu žalobu a tým dvojročná premlčacia subjektívna lehota neuplynula. Čo sa týka nároku žalobcu súd prvej inštancie sa stotožnil s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí Krajského súdu v Prešove sp.zn. 9Co/129/2017. Vychádzal z toho, že zákon č. 199/95, ktorým sa doplnil zákon č. 138/1973 Z.z. o vodách, nemal žiadne prechodné ustanovenia. Dospel k záveru, že až po účinnosti tohto zákona možno povedať, že vznikajú v súvislosti z vodohospodárskymi stavbami zákonné vecné bremená. Nie však vo vzťahu k stavbám, ktoré boli realizované pre účinnosťou tohto zákona. Ide o obmedzenie vlastníctva žalobcu a z tohto dôvodu

má nárok na náhradu. Čo sa týka návrhu na zriadenie vecného bremena, tak konanie o vyporiadanie neoprávnenej stavby je konaním, kde z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyporiadania vzťahu medzi účastníkmi a kde súd nie je viazaný návrhom strán. Pokiaľ súd dospeje k záveru, že žalobcom navrhnuté vyporiadanie nie je prijateľné, musí upraviť vzťah intenciách v § 135 c) OZ. Keďže stavba žalovaného je určite verejnoprospešná, potom ako spôsob na vyporiadanie tohto sťahu považoval zriadenie vecného bremena pre vlastníka stavby. Podľa názoru súdu nevzniklo zákonné vecné bremeno. Poukázal aj na nález Ústavného súdu SR PL. US 42/2015 v ktorom ústavná súd pri posudzovaní zákona o tepelnej energii podrobne analyzoval otázku primeranosti náhrady za obmedzenie vlastníckeho práva a čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a zaoberal sa touto problematikou vo svetle doterajšej rozhodovacej praxi súdov a judikatúry. Prítom vyslovil, že náhrada sa má posudzovať, ako opakujúca. Zamietol návrhy na pripojenie žalôb a rozhodnutí, v zmysle ktorých si žalobca uplatňoval obdobné nároky v iných sporoch z rovnakého základu. Nepovažoval toto za rozpor z dobrými mravmi. Nie je ustálená výška náhrady za zriadenie vecného bremena a bezdôvodné obohatenie. Žalovaný požiadal o vypracovanie znaleckého posudku a nie je zrejmé, dokedy bude vypracovaný, preto z dôvodu hospodárnosti konania súd rozhodol v rozhodnutí medzitímnym rozsudkom.

3. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. V odvolaní dospel k záveru, že je naplnený dôvod podľa § 356 ods. 1 písm. f) CSP na podanie odvolania. Súd prvej inštancie sa nezaoberal vzťahom všeobecnej právnej úpravy v občianskom zákonníku k špeciálnej právnej úprave Vodným zákonom. Neujasnil si rozdiel medzi súkromnoprávnou a verejnoprávnou úpravou nárokov vlastníka pozemku voči vlastníkovi stavby. Postupoval mechanicky, obdobne ako v prípade stavieb, ktoré boli postavené subjektom súkromného práva bez súhlasu vlastníka pozemku na zemskom povrchu, teda na pozemku. To však neplatí v prípade stavby postavenej na základe právoplatného rozhodnutia príslušného štátneho orgánu vo verejnom záujme, ktorá verejnému záujmu aj naďalej slúži a navyše je umiestnená pod povrchom pozemku. Vzájomné práva a povinnosti vlastníka pozemku a vlastníka verejnoprospešnej stavby komplexne upravujú normy verejného práva, a preto na nej nemožno aplikovať všeobecné ustanovenia OZ. Zákonodarca v príslušných normách zohľadnil práve všeobecne prospešný charakter stavby. Vlastníkovi pozemku síce patrí náhrada ak je skutočne obmedzený, ale iba za podmienok stanovených zákonom. Zákonodarca obmedzenie vlastníka pozemku definoval v obsahu pásma ochrany verejného vodovodu. Je ním priestor v bezprostrednej blízkosti verejného vodovodu v rozsahu 2,5 m pri verejnom vodovode nad priemer 500 mm. Obmedzenia vlastníka pozemku sú stanovené zákonom tak, že v pásme ochrany je zakázané vykonávať zemné práce, umiestňovať stavby, konštrukcie alebo iné podobné zariadenia. Ak je vlastník nehnuteľnosti z dôvodu určenia pásma ochrany obmedzený v obvyklom užívaní nehnuteľnosti, má právo na primeranú náhradu. Primeranú náhradu si môže vlastník pozemku uplatniť u vlastníka verejného vodovodu do jedného roka odo dňa vzniku núteného obmedzenia užívania nehnuteľnosti, najneskôr na súde do 6 mesiacov. Nezistoval, či vlastník pozemku bol obmedzený v obvyklom užívaní nehnuteľnosti a či nárok uplatnil riadne a v čas. Podľa názoru žalovaného nárok zanikol. Z výsluchu žalobcu súd len zistil, že nehnuteľnosť kúpil za účelom výstavby rodinných domov, no momentálne ešte takto nehnuteľnosť nevyužíva, keďže musí zakúpiť aj ďalšie pozemky, aby mal k týmto pozemkom prístup. Nevyužíval tieto pozemky ani na hospodársku činnosť. Žalobca si právo neuplatnil zákonným spôsobom a zákonom stanovenej lehote. Pozemky nadobudol v roku 2010 a žalobu podal až v roku 2016. Nárok si možno uplatniť iba raz a to bez ohľadom nato, či je pozemok predmetom prevodu. Právo si mal uplatniť právny predchodca žalobcu. Pokiaľ tak sa nestalo, nárok je premlčaný. Žalobca si mal zistiť či pozemky, ktoré kupoval nie sú v nejakom ochrannom pásme, na základe rozhodnutia štátneho orgánu. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky 22Cdo/1308/2003 a potom rozhodovaciu prax Krajského súdu v Prešove v rozhodnutiach napr. 5Co/65/2007, 16Co/19/2009, 15Co/79/2011, 1Co/119/2011, 11Co/152/2011. V týchto rozhodnutiach odvolacie súdy akcentovali špeciálnu povahu právnej úpravy zákona o verejných vodovodoch, ktorá vylučuje použitie ustanovení Občianskeho zákonníka a rieši právny režim vo vodovodných potrubí pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 442/2002 Z.z. Pretože uvedené normy verejného práva komplexne upravujú práva a povinnosti vlastníka pozemku a vlastníka stavby je vylúčené použiť ustanovenia OZ. Súd dospel k záveru, že právny vzťah nie je vyporiadany už existujúcim zákonným vecným bremenom podľa § 37 a) zák.č. 138/1973 Z.z. v znení účinnom od 01.10.1995 spojení s § 42 ods. 6 zák.č. 442/2002 resp. podľa § 20 ods. 1 zák. č. 442/2002. Z ustálenej rozhodovacej praxe Krajského súdu v Prešove je zrejmé, že stavba nie je neoprávnená pretože dňom 01.10.1995 vzniklo podľa § 37 a) zákonné vecné bremeno a tým už bol vyporiadany vzťah medzi žalobcom a žalovaným. Pokiaľ ide o určitú ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, súd prvej inštancie paradoxne poukázal na jediné opačné rozhodnutie. Pokiaľ rozhodol súd

prvej inštancie o nároku žalobcu o vydanie bezdôvodného obohatenia a zriadenia vecného bremena za opakujúcu náhradu medzitímnym rozsudkom v tomto absentuje obdobie, za ktoré má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobca a označenie nehnuteľnosti, ktorú žalovaný toto bezdôvodné obohatenie vzťahuje. Táto námietka nie je samoučelná zo strany žalovaného, pretože žalobca v priebehu konania menil výmeru nehnuteľnosti, ku ktorej sa nárok viaže a tiež sumu, ktorú žiada priznať. Ďalej tiež trvá na tom, že časť nároku je premlčaný. Zároveň súd prvej inštancie rozhodol aj o spôsobe vyporiadania vzťahu medzi žalobcom a žalovaným zriadením vecného bremena, bez toho, aby sa strany sporu mohli k tomu vyjadriť. Nevykonal dokazovanie nato, že opakovane vo viacerých konaniach žalobca uplatňoval obdobné právne nároky. Preto navrhol rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie.

4. K tomuto odvolaniu sa vyjadril žalobca. Uviedol, že považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za vecne správne a navrhol potvrdiť rozsudok súdu 1. inštancie. Poukázal na list mesta Prešov z 30.08.2017 v ktorom, ako účel využitia na dotaz žalobcu, Mesto Prešov uviedlo, že parcela CKN XXXXX/XXX a parc.č. F. XXXXX/XXX podľa platného územného plánu mesta Prešov je určená pre bývanie v rodinných domoch na územiach so sťažným zakladaním pre ,ktorú platí regulatív B Žalobca sa domnieva, že sa nepremlčuje právo na vyporiadanie medzi vlastníkom stavby a vlastníkom pozemku. Nemôže súhlasiť z argumentmi žalovanej strany, že vzťah je vyporiadany. Vecné bremeno nevzniklo vzhľadom k tomu, že stavba bola umiestnená pred 01.10.1995. Žalobca sa domnieva, že je to stavba neoprávnená, postavená na cudzom pozemku, bez súhlasu vlastníka. Vo vzťahu k špeciálnej a všeobecnej právnej úpravy sa správne súd prvej inštancie vyporiadal s tým, že pokiaľ špeciálna úprava, v čase vzniku tejto stavby neexistovala alebo neupravovala tento vzťah, musel sa riadiť Občianskym zákonníkom. Citoval dôvodovú správu k zák. č. 199/1995 Z.z., rozhodnutia Krajského súdu v Prešove 19Co/15/2016, 9Co/129/2017 a navrhol rozhodnutie, ako vecne správne potvrdiť.

5. Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací prejednal rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených ust. § 378, § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné. Súd 1. inštancie na základe doteraz zisteného skutkového stavu dospel k nesprávnym právnym záverom.

6. Z obsahu spisu teraz vyplýva, že z kúpnej zmluvy zo dňa 22.5.2007 (č. 11 - 12) vyplýva, že N. K. odpredala K. I. okrem iných aj nehnuteľnosť parc. KN-E č. XXXX/X - orná pôda o výmere XXXX m2. Vklad vlastníckeho práva bol povolený pod č. V XXXX/XXXX.

7. Na základe geometrického plánu č. XXX/XXXX, ktorý vyhotovil GEOPLAN Prešov, s.r.o., dňa 31.08.2010, overený Správou katastra I. dňa XX.XX.XXXX pod č. S XXXX/XXXX, bola z parc. KN-E č. XXXX/X - orná pôda o výmere XXXX m2 vytvorená parc. KN-C č. XXXXX/XXX - orná pôda o výmere XXX m2 a parc. KN-C č. XXXXX/XXX - orná pôda o výmere XXXX m2.

8. Z LV č. XXXX vyplýva, že N. K. nadobudla do svojho vlastníctva okrem iných aj nehnuteľnosť parc. KN-E č. XXXX/X - orná pôda o výmere XXXX m2 na základe darovacej zmluvy z roku 1998.

9. Geometrickým plánom č. XX/XXXX boli parc. KN-C č. XXXXX/XXX - orná pôda o výmere XXX m2 a parc. KN-C č. XXXXX/XXX - orná pôda o výmere XXXX m2 rozdelené, a to na novovytvorenú parc. KN-C č. XXXXX/XXX - orná pôda o výmere XXXX m2 a parc. KN-C č. XXXXX/XXX - orná pôda o výmere XXX m2.

10. Východoslovenský krajský národný výbor v Košiciach udelil Vodohospodárskej výstavbe, investorský podnik v Bratislave dňa 28.7.1976 povolenie na výstavbu vodohospodárskeho diela - „Skupinový vodovod z nádrže Tichý potok I. stavba 2. etapa“

11. Z LV č. XXXXX vyplýva, že žalobca je vlastníkom nehnuteľnosti parc. KN-C č. XXXXX/XXX - orná pôda o výmere XXXX m2 a parc. KN-C č. XXXXX/XXX - orná pôda o výmere XXX m2.

12. Podľa § 214 ods. 1 až 3 CSP

1) Ak je to účelné, súd môže rozhodnúť najskôr len o základe alebo dôvere uplatneného procesného nároku medzitímnym rozsudkom.

2) Súd môže na návrh strany medzitýmnym rozsudkom rozhodnúť, či tu je, alebo nie je právo, od ktorého celkom alebo sčasti závisí rozhodnutie vo veci samej.

3) Do právoplatnosti medzitýmneho rozsudku súd nekoná o žalobou uplatnenom procesnom nároku.

13. Súd prvej inštancie konštatuje, že stavba žalovaného je neoprávnenou stavbou. Akceptoval tvrdenie žalobcu, že právni predchodcovia neboli účastníkmi stavebného konania. Z obsahu doterajšieho dokazovania vyplýva, že stavebné konania prebehli v roku 1976 a stavebné povolenie č. Vyhl. 622/76- Li bolo vydané 28.07.1976 podľa vtedy platných právnych predpisov. Kolaudačné rozhodnutie bolo vydané bývalou R. v R. č. XXXX/XX dňa 25.10.1989. Preto záver súdu prvej inštancie o neplánovanej stavbe nie je správny. To bol hlavný dôvod pre zrušenie medzitýmneho rozsudku. Zo skorších rozhodnutí odvolacích senátov Krajského súdu v Prešove (3Co/56/2014, 7Co/55/2019) vyplynulo, že v zmysle § 20 ods. 1 z.č. 442/2002 toho ustanovenia nie je formulované ako vecné bremeno, ale predstavuje len verejnoprávne obmedzenie v zmysle uvedeného ustanovenia.

14. Návrh žalobcu je potrebné posúdiť opakovane. Podľa názoru odvolacieho súdu je potrebné rozhodnúť o návrhoch žalobcu rozsudkom, s tým, že podľa doterajšej rozhodovacej praxe má žalobca nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, výška ktorého bude výsledkom vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie.

15. Vo vzťahu k zriadeniu vecného bremena za náhradu podľa ust. § 135 c / OZ nie je rozsudok Okresného súdu Prešov správny, keďže nejde o neoprávnenú stavbu.

16. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne v súlade s názorom odvolacieho súdu a aj o trovách odvolacieho konania podľa ust. § 396 ods. 3 CSP.

17. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).